

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. SZPUNAR
представено на 7 април 2016 година*

Дело C-222/15

Hőszig kft
срещу
Alstom Power Thermal Services
(Преюдициално запитване,

отправено от Pécsi Törvényszék (съд в Печ, Унгария)

„Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Компетентност по граждански и търговски дела — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Член 23, параграф 1 — Пророгация на компетентност — Споразумение за предоставяне на компетентност на съдилищата на определен град в държава членка — Общи условия на договор“

1. Настоящото дело, което е свързано с гражданско производство между две дружества и обхваща редица въпроси, свързани с понятието „споразумение за предоставяне на компетентност“, съдържащо се в член 23, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001**, ще даде възможност на Съда да разгледа някои основни моменти в областта на пророгацията на компетентност по този регламент.

Правна уредба

2. Член 1 от Регламент (ЕО) № 593/2008***, озаглавен „Предмет“, предвижда в параграф 2:

„2. От приложното поле на настоящия регламент са изключени:

[...]

д) арбитражни споразумения и споразумения за избор на съд;

[...]“.

* Език на оригиналния текст: английски.

** Регламент на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74)

*** Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, стр. 6)

3. Глава II от Регламент № 44/2001 е озаглавена „Компетентност“. Раздел 7 от тази глава, озаглавен „Пророгация на компетентност“, включва два члена (23 и 24). Член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001 предвижда:

„Ако страните, една или повече от които имат местоживееене в държава членка, са се договорили, че съд или съдилищата на държава членка са компетентни за разрешаване на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат във връзка с определено правоотношение, този съд или тези съдилища имат компетентност. Тази компетентност е изключителна, освен ако страните са уговорили друго. Споразумението за предоставяне на компетентност се сключва:

- а) писмено или устно, потвърдено с писмени доказателства; или
- б) във форма, която е съобразена с практиките, които страните са установили помежду си; или
- в) в международната търговия, във форма, която е съобразена с обичая, който страните познават или е трябвало да познават и който в тази търговска дейност е широко известен на страните и редовно се съблюдава от страните по договори от вида, приложим в конкретната търговска дейност“.

Факти, производство и преюдициални въпроси

4. Hösziг, ищецът в главното производство, е юридическо лице със седалище в Унгария, докато праводателят на Alstom Power Thermal Services (ответникът)^{****} е юридическо лице със седалище във Франция. Праводателят на Alstom решава да инвестира във вече съществуващи електрически централи с местонахождение във Франция в рамките на мащабна програма.

5. Праводателят на Alstom поканва Hösziг, наред с други, да представи оферта, като спецификациите включват списък с елементи, които трябва да бъдат произведени, представляващи предмет на договора, описание на техническите изисквания за това и прилаганите от праводателя на Alstom общи условия на договорите, действащи към декември 2008 г. Праводателят на Alstom изпраща тези спецификации на Hösziг по електронна поща на 18 август 2009 г.

6. Hösziг представя оферта за изпълнение на проекта, въз основа на която страните сключват няколко договора за производството на метални конструкции, които трябва да бъдат произведени в Унгария и са предназначени за вграждане в енергийни централи, намиращи се във Франция. Страните сключват договорите по проекта дистанционно.

7. Първият договор, сключен на 16 декември 2010 г., съдържа списък, озаглавен „Използвана документация“, както следва:

- „(1) Настоящата поръчка
- (2) Техническа спецификация с референтен номер T91000001/1200 rev. C.
- (3) Общи условия за покупка на [праводателя на Alstom] (декември 2008 г.)

Документите са приложими в посочения ред“.

^{****} Наричан по-нататък „праводателят на Alstom“.

8. На последната страница на договора се уточнява, че „в поръчката са изброени най-важните документи и информация, необходими за изпълнението ѝ. Оферентите трябва да се уверят, че разполагат с посочените документи с правилния референтен номер, както и с документите, цитирани в тях. В противен случай следва да се обърнат писмено към възложителя с искане за предоставяне на липсващите документи“.

9. Освен това в последния параграф от договора се посочва, че „доставчикът заявява, че се е запознал и приема условията в настоящата поръчка, действащите общи условия, съдържащи се в приложението и условията на евентуални рамкови споразумения или договори“.

10. Съгласно клауза 23.1 от „общите условия за покупка“, озаглавена „приложимо право и разрешаване на спорове“, „[п]оръчката се урежда и тълкува съгласно френското право. Приложението на Конвенцията на Организацията на обединените нации относно договорите за международна продажба на стоки от 11 април 1980 г. е изключено. Всички спорове, възникнали или свързани с действителността, обхвата, изпълнението или прекратяването на поръчката, които не могат да бъдат разрешени от страните по взаимно съгласие, са подсъдни на изключителната и окончателна компетентност на съдилищата в Париж, включително бързите производства, временните и обезпечителни мерки“.

11. Между страните възниква правен спор относно изпълнението на договорите, като Hösziг предявява иск пред Pécsi Törvényszék (съд в Печ) в качеството му на компетентен съд по местоизпълнението.

12. Според запитващата юрисдикция ищецът се позовава на разпоредбата на член 10, параграф 2 от Регламент № 593/2008, относно „съгласие и материална действителност“, като посочва, че безспорно не е логично последиците от поведението му да се уреждат от френското право, тъй като предметът на договора са произведените от него стоки, а мястото на изпълнение, както и мястото на производство, е предприятието на ищеца в Унгария, поради което целият производствен процес до предаването на възложителя е осъществен в Унгария.

13. С оглед гореизложеното ищецът поддържа, че след като се е позовал на тълкуване в съответствие с унгарското право, връзката между „общите условия за покупка“ и договорите трябва да се разгледа съгласно унгарското право.

14. Ищецът поддържа, че съгласно член 205/А и член 205/В от унгарския граждански кодекс относно включването на общите условия на договора за покупка като част от договорите, „общите условия за покупка“ на праводателя на ответника не могат да станат част от договорите, сключени между страните.

15. По тази причина според ищеца клаузата относно приложимото право, включена в „общите условия за покупка“ на праводателя на ответника, е ирелевантна, като в това отношение се прилага член 4, параграф 1, буква б) от Регламент № 593/2008, съгласно който договорът за предоставяне на услуги се урежда от правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на доставчика на услугата, т.е. ищецът.

16. Що се отнася до компетентността на унгарския съд, ищецът счита — въз основа на това, че „общите условия за покупка“ на праводателя на ответника не са част от договорите по гореизложените съображения — компетентността се определя съгласно разпоредбата на член 5, параграф 1, буква а) от Регламент № 44/2001, съгласно която по дела, свързани с договор, може да бъде предявен иск в съдилищата по мястото на изпълнение на въпросното задължение, т.е. Pécsi Törvényszék (съд в Печ).

17. При условията на евентуалност — ако се приеме, че „общите условия за покупка“ на праводателя на ответника са част от договорите — ищецът твърди, че клаузата, с която се признава компетентност, включена в тези общи условия за покупка, също не отговаря на изискванията на член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001, тъй като посочената клауза препраща към „съдилищата на Париж“. От една страна обаче, Париж не е държава членка, а град, а от друга страна, „съдилищата на Париж“ не сочи конкретен съд, а множество съдилища, намиращи се в административните граници на този град.

18. Запитващата юрисдикция уточнява също така, че ответникът прави възражение за неподсъдност, в което се позовава на клауза 23 от „общите условия за покупка“ на праводателя на ответника, отнасяща се до „стоки и услуги“ и уреждаща въпросите, свързани с приложимото право и разрешаването на спорове.

19. Според ответника „общите условия за покупка“ са част от договорите и по тази причина, съгласно разпоредбата на клауза 23 от тях, унгарският съд не е компетентен да разгледа споровете, породени от договорите. Вследствие на това ответникът твърди, че ищецът не е предявил иска си пред компетентния да разгледа настоящото дело съд.

20. Според ответника член 10, параграф 2 от Регламент № 593/2008 позволява да се разгледа дали е логично прилагането на френското право, що се отнася до изразяването на съгласие.

21. Ответникът счита, че съгласно член 3, параграф 1 и член 10, параграф 1 от Регламент № 593/2008 и с оглед на обстоятелствата, изборът на френското право като приложимо право при определяне на последиците от действията на ищеца е напълно оправдан, тъй като праводателят на ответника е бил подизпълнител на оферента, на когото е възложена обществена поръчка в процедура за възлагане, обявена във Франция във връзка със значителна инвестиция във френски електрически централи, тъй като френското право е правото на ответника и тъй като ответникът и ищецът имат широкообхватни договорни отношения във връзка с посочената процедура за възлагане на обществена поръчка за производство на метални конструкции, включващи множество отделни договори. Вследствие на това по изложените съображения ответникът приема, че определянето на правото на една от страните — купувачът, е напълно логично и съответства на търговските практики, особено когато предметът на договора за продажба ще бъде използван в държавата на този купувач, на силно регулиран пазар. По този начин изглежда оправдано прилагането на френското право за целите на преценката на поведението на ищеца.

22. Според ответника клаузата за предоставяне на компетентност, съдържаща се в клауза 23 от „общите условия за покупка“, съответства напълно на разпоредбата на член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001, тъй като съдилищата на град Париж са съдилища на държава членка (Франция). Фактът, че съдилищата на Париж не представляват всички съдилища на Франция, не е основание за недействителност на посочената клауза за предоставяне на компетентност. Ответникът приема, че предложеното от ищеца ограничително тълкуване не отчита съображение 14 от Регламент № 44/2001, съгласно което автономията на страните по договора трябва да бъде съблюдувана.

23. В рамките на това производство, с определение от 4 май 2015 г., постъпило в Съда на 15 май 2015 г., Récsi Törvényszék (съд в Печ) отправя следните преюдициални въпроси:

„I Във връзка с Регламент [№ 593/2008]:

1. Може ли юрисдикция на държава членка да тълкува съдържащия се в член 10, параграф 2 от Регламент № 593/2008 израз „от обстоятелствата следва“ в смисъл, че разглеждането на „обстоятелствата, които трябва да бъдат взети предвид“, за да се установи дали може да се

приеме, че е налице липса на съгласие в съответствие с правото на държавата, в която се намира обичайното местопребиваване на съответната страна по договора, се отнася и до обстоятелствата по сключването, предмета и изпълнението на договора?

Трябва ли последиците по смисъла на член 10, параграф 2 [от Регламент № 593/2008], породени от описаното в точка 1 по-горе положение, да се тълкуват в смисъл, че когато вследствие на позоваването от страната [на правото на държавата по обичайното ѝ местопребиваване] обстоятелствата, които трябва да бъдат взети предвид, сочат, че съгласието относно приложимото право по силата на параграф 1 от този член не е логична последица от поведението на тази страна, националната юрисдикция трябва да се произнесе по съществуването и действителността на договорната клауза съгласно правото на държавата по обичайното местопребиваване на страната, направила такова позоваване?

2. Може ли юрисдикция на тази държава членка да тълкува разпоредбата на член 10, параграф 2 от Регламент № 593/2008 в смисъл, че тази юрисдикция може да упражни правото си на преценка — като вземе предвид всички обстоятелства по случая — относно това дали съгласието относно приложимото право съгласно член 10, параграф 1 с оглед на обстоятелствата, които трябва да бъдат взети предвид, не е логична последица от поведението на страната?
3. В случай че съгласно член 10, параграф 2 от Регламент № 593/2008 съответната страна се позове на правото на държавата по обичайното си местопребиваване, за да установи, че не е изразила съгласието си, трябва ли националната юрисдикция да вземе предвид правото на държавата по обичайното местопребиваване на тази страна по въпроса дали съгласно правото на тази държава предвид посочените „обстоятелства“ съгласието на тази страна относно правото, посочено в договора, не е било логично поведение?

В този случай допуска ли общностното право тълкуване на национална юрисдикция, съгласно което разглеждането на „обстоятелствата“ с оглед на това да се установи дали може да се приеме, че е налице липса на съгласие, се отнася до обстоятелствата по сключването, предмета и изпълнението на договора?

II Във връзка с Регламент [№ 44/2001]:

1. Допуска ли разпоредбата на член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001 [...] тълкуване на национална юрисдикция, съгласно което е необходимо да се уточни компетентният съд, или е достатъчно, с оглед на изискванията в съображение 14 от посочения регламент, волята или намерението на страните да следва недвусмислено от текста на договора?

Съвместимо ли е с изискванията на член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001 тълкуване на национална юрисдикция, съгласно което клаузата за предоставяне на компетентност — съдържаща се в общите условия за покупка на една от страните, по силата на която съдилищата на град в определена държава членка, в случая съдилищата в Париж [Франция], имат изключителната и окончателна компетентност по споровете, възникнали или свързани с действителността, изпълнението или прекратяването на поръчката, които не могат да бъдат разрешени по взаимно съгласие на страните — е достатъчно точна, за да може от текста ѝ недвусмислено да следва волята или намерението на страните по отношение на определената държава членка, като се имат предвид изискванията в съображение 14 от посочения регламент?“

24. Писмени становища представят Alstom, както и унгарското правителство и Европейската комисия. Последните две страни излагат също и устни становища в съдебното заседание, състояло се на 21 януари 2016 г.

Анализ

Предварителни бележки

25. Запитващата юрисдикция иска да установи дали е компетентна да се произнесе по спора, с който е сезирана. В тази връзка тя поставя на Съда два въпроса. Първият въпрос се отнася до тълкуването на член 10 от Регламент № 593/2008, докато с втория въпрос се искат указания относно тълкуването на член 23 от Регламент № 44/2001.

26. Член 1, параграф 2, буква д) от Регламент № 593/2008 изрично изключва от неговото приложно поле „споразуменията за избор на съд“. Следователно този регламент не може да има някаква роля при установяване на компетентността.

27. Това, което запитващата юрисдикция иска по същество да се установи, е дали член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001 допуска клауза за предоставяне на компетентност, включена в общите условия на договора на една от страните, по силата на която възникналите между страните спорове са подсъдни на изключителната и окончателна компетентност на съдилищата на определен град в държава членка, в случая град Париж. Именно на този въпрос предлагам да отговори Съдът.

28. В настоящото заключение често ще цитирам практиката на Съда по Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела**** (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“), като се има предвид, че доколкото Регламент № 44/2001 заменя Брюкселската конвенция, направеното от Съда тълкуване на разпоредбите на Конвенцията важи и за разпоредбите на посочения регламент, когато разпоредбите на тези актове могат да се считат за еквивалентни*****. По-специално, Съдът вече изрично е постановил, че такъв е случаят, що се отнася до член 17, първа алинея от Брюкселската конвенция и член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001, текстът на които е почти идентичен*****.

29. Споразуменията за предоставяне на компетентност са изключително важни при разрешаването на международни спорове*****. Член 23, който правилно е описан като една от най-важните разпоредби на Регламент № 44/2001*****, е предназначен да гарантира автономията на страните в рамките на предвидената в този регламент система*****. Целта му е да осигури правната сигурност, като позволи надеждно да се предвиди кой съд е компетентен. Действието на споразуменията за предоставяне на компетентност се изразява в изключване на компетентността, определена по-специално от членове 2 и 5 от Регламент 44/2001. Следователно може спокойно да се приеме, че член 23 от Регламент 44/2001 „има предимство“ пред останалите разпоредби на Регламента, които се отнасят до компетентността.

**** OV L299, 1972 г., стр. 32. Конвенцията, изменена с последващите конвенции за присъединяването към нея на новите държави членки.

***** Решение TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, т. 36 и цитираната съдебна практика).

***** Вж. решение Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62, т. 19).

***** Вж. Hess, В. *Europäisches Zivilprozessrecht*. C.F. Müller, Heidelberg 2010, p. 310, p. 128.

***** Вж. Magnus, U. — in: Magnus, U., Mankowski, P. *Brussels I Regulation*. 2. ed., Sellier, München 2012, art. 23, p. 1.

***** Вж. също съображение 14 от Регламент № 44/2001, съгласно което „[a]втономията на страните по договори [...] трябва да бъде съблюдавана при условията на изключителни основания за компетентност, които са установени в настоящия регламент“.

Вж. решение Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337, т. 28).

Вж. например решение Galeries Segoura (25/76, EU:C:1976:178, т. 6).

В използваната терминология по Magnus, U. — in: Magnus, U., Mankowski, P. *Brussels I Regulation*. 2. ed., Sellier, München 2012, art. 23, p. 15.

30. Член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001 се отнася единствено до пророгацията на компетентност и не засяга материалноправни разпоредби от договора. В този смисъл Съдът е постановил в решение *Benincasa*, че „клаузите за предоставяне на компетентност с процесуален характер се уреждат от разпоредбите на Конвенцията, чиято цел е да установи единни правила за международна компетентност. За разлика от тях, материалноправните разпоредби на основния договор, част от които е и въпросната клауза, и аналогично всеки спор относно действителността на договора, се уреждат от *lex causae*, определено от международното частно право на държавата на компетентния съд“. Следователно споразумението за предоставяне на компетентност съществува автономно от договора между страните.

31. Освен това Съдът е постановил още в решение *Powell Duffryn*, че понятието „споразумение за предоставяне на компетентност“ трябва да се тълкува не като обикновено препращане към вътрешното право на една или друга от съответните държави, а като автономно понятие.

32. Също така съгласно постоянната съдебна практика член 23, параграф 1 следва да се тълкува в смисъл, че изборът на съд в споразумение за предоставяне на компетентност може да се разглежда само с оглед на съображения, които са свързани с предвидените в този член изисквания. Съображения, отнасящи се до връзките между определения съд и разглежданото правоотношение, относно действителността на клаузата или относно приложимите пред избрания съд материалноправни норми за отговорност, не са свързани с тези изисквания.

33. Съдът е приел, че като обвързва действителността на клаузата за предоставяне на компетентност със съществуването на „споразумение“ между страните, тази разпоредба налага на сезирания съд задължението да прецени, на първо място, дали клаузата, от която черпи компетентността си, действително е била предмет на съгласие между страните, което трябва да е изразено ясно и точно, и че целта на изискванията за форма по член 23 е да се осигури, че действително е постигнато съгласие.

34. С други думи, Съдът счита, че съществуването на споразумение може да се изведе от факта, че са били изпълнени формалните изисквания по член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001.

35. Несъмнено споразумението по въпроса за съгласието по самата си същност е съставено и от субективни елементи, извън чисто формалните изисквания, което поражда въпроса до каква степен тези субективни елементи се уреждат от член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001 и дали, или по-скоро до каква степен, тази разпоредба позволява препращане към вътрешното право, що се отнася до всички други изисквания по дадено споразумение, като например правоспособност и дееспособност, опорочено съгласие и т.н.. Следователно разграничителната линия по въпроса точно кои елементи попадат в и извън обхвата на член 23, параграф 1 от Регламент № 44/2001 все още не е съвсем ясна.

36. При тези обстоятелства поддържам пред Съда, че настоящият случай може да бъде разрешен въз основа на установената съдебна практика и по мое мнение не подлежи на общо обсъждане по тази разграничителна линия.

Вж. решение *Benincasa* (C-269/95, EU:C:1997:337, т. 25).

Вж. *Kropholler, J., von Hein, J. Europäisches Zivilprozessrecht. Verlag Recht und Wirtschaft, Frankfurt (Main), 9. ed., 2011, art. 23 EuGVO, p. 17.*

Вж. решения *Powell Duffryn* (C-214/89, EU:C:1992:115, т. 13 и 14) и *Refcomp* (C-543/10, EU:C:2013:62, т. 21).

Вж. решение *Castelletti* (C-159/97, EU:C:1999:142, т. 52).

Вж. решения *MSG* (C-106/95, EU:C:1997:70, т. 15 и цитираната съдебна практика) и *El Majdoub* (C-322/14, EU:C:2015:334, т. 29).

„*Vice du consentement*“ във френската правна терминология.

Въпросът кое национално право урежда тези въпроси се обсъжда от доктрината, вж. *Kropholler, J., von Hein, J. Europäisches Zivilprozessrecht. Verlag Recht und Wirtschaft, Frankfurt (Main), 9. ed., art. 23 EuGVO, p. 28.*

Вж., *ex multis, Gebauer, M. Das Prorogationsstatut im Europäischen Zivilprozessrecht. — in: H. Kronke/K. Thorn (eds). Grenzen überwinden — Prinzipien bewahren, Festschrift für Bernd von Hoffmann zum 70. Geburtstag, Verlag Ernst und Werner Gieseking. Bielefeld, 2001, 577—588, p. 577.*

37. Очевидно от запитващата юрисдикция зависи да установи дали дадена клауза за предоставяне на компетентност действително е била предмет на съгласие между страните. Въз основа на съображенията, изложени в точки 28—33 от настоящото заключение, и на информацията, с която разполагам, приемам, че случаят е такъв.

Съгласие

38. За да се установи дали между страните е било постигнато съгласие, изразено ясно и точно, както се изисква от споменатата по-горе съдебна практика на Съда, трябва да се прецени дали са били изпълнени изискванията за форма по член 23, параграф 1.

39. Два въпроса изискват по-подробно разглеждане, а именно дали е изпълнено изискването за писмена форма, установено в член 23, параграф 1, буква а), и ако е така, дали описанието „съдилищата на Париж“ е достатъчно точно.

40. Поддържам, че и на двата въпроса следва да се отговори утвърдително.

41. Съдът е постановил, че „когато клауза за предоставяне на компетентност е включена като част от общите условия за продажба на една от страните, отпечатани на задната страна на договора, изискването [споразумението да се склучи писмено] по член 17, първа алинея от Конвенцията е изпълнено само ако подписаният от двете страни договор съдържа *изрично позоваване* на тези общи условия“.

42. Клауза 23 от общите условия на договора към договора на праводателя на Alstom, на която се прави пряко позоваване в договора, ясно и недвусмислено гласи, че компетентни са съдилищата на Париж.

43. По въпроса дали изразът „съдилищата на Париж“ е достатъчно точен, приемам, че е така. Съдът е постановил, че член 17 от Брюкселската конвенция не може да се тълкува в смисъл, че е необходимо клаузата за предоставяне на компетентност да бъде формулирана по начин, че да може дори само от текста ѝ да се определи компетентният съд. Достатъчно е клаузата да включва обективните предпоставки, въз основа на които страните са се договорили да изберат съд или съдилища, компетентни за разрешаване на споровете, които са възникнали или които могат да възникнат между тях. Тези предпоставки, които трябва да са достатъчно ясни, за да позволят на сезирания съд да прецени дали е компетентен, могат, където е подходящо, да бъдат определени от конкретните обстоятелства по делото. Освен това, що се отнася до твърдението, че в административните граници на Париж има редица съдилища, които са потенциално компетентни да разглеждат въпроси като тези, предмет на настоящото дело, Съдът е постановил в решение Meeth, че член 17 от Брюкселската конвенция не може да се тълкува като предназначен да изключи правото на страните да се договарят относно две или повече съдилища, с цел разрешаване на всякакви спорове, които могат да възникнат.

44. Остава въпросът по кое право следва да се определи кой е компетентният съд. Тук ще се позова на заключението на генералния адвокат Capotorti по дело Meeth, който твърди по отношение на клауза, определяща съдилищата на конкретна държава, „[з]а мен е ясно, че така формулирана, клаузата мълчаливо препраща към системата от норми за териториална

Курсивът е мой.

Вж. решение Ectasis Saloti di Colzani, 24/76, EU:C:1976:177, т. 10. Вж. също Torbus, A., *Umowa Jurysdykcyjna w Systemie Międzynarodowego Postępowania Cywilnego*, Toruń, 2012, p. 262.

Вж. решение Coreck, C-387/98, EU:C:2000:606, т. 15.

Решение Meeth (23/78, EU:C:1978:198).

Вж. решение Meeth (23/78, EU:C:1978:198, т. 5).

компетентност, свързани с цената [на иска] и предмета, в сила във въпросната държава, с цел точното определяне на съда, пред който трябва да бъде образувано производството. В решението си по това дело Съдът изглежда приема това за установено и не разглежда въпроса по-нататък. По мое мнение същата логика следва да се прилага и тук. Френското процесуално право е това, което урежда въпроса точно кой парижки съд е компетентен.

Регламент (ЕС) № 1215/2012 и Хагската конвенция от 2005 г.

45. Както е добре известно, Регламент № 44/2001 е заменен с Регламент (ЕС) № 1215/2012. Последният не се прилага към спора в главното производство съгласно преходните разпоредби, установени в член 66 от същия регламент. Въпреки това, предвид факта, че една от основните цели на преработения текст е да подобри ефективността на споразуменията за компетентност, макар и с оглед на връзката с *lis pendens*, предлагам да направим бърз преглед на новия текст.

46. Член 25 от Регламент № 1215/2012 понастоящем гласи, че „[а]ко страните, независимо от местоживеенето им, са се договорили, че съд или съдилищата на държава членка са компетентни за разрешаване на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат във връзка с определено правоотношение, този съд или тези съдилища имат компетентност, освен ако споразумението е недействително по отношение на материалноправната си действителност съгласно правото на тази държава членка“.

47. Може да се каже, че тази нова формулировка понастоящем обхваща всички въпроси от материалното право, включително изискванията за споразумение, и следователно тя цели да промени практиката на Съда относно автономната преценка дали действително е налице съгласие. Въпреки това ще бъде предпазлив в предположенията си, че това е така. Изразът „освен ако“ изглежда насочва към действителността на споразумението за предоставяне на компетентност, която се презумира. Освен това, няма признаци от подготвителните работи, че преработеният текст цели да промени или повлияе на съдебната практика на Съда в този смисъл. По-скоро, избраната сега редакция изглежда отразява подхода, възприет от генералния адвокат Slynn по дело *Elefanten Schuh*, според когото, за да се установи съществуването на споразумение за предоставяне на компетентност — по въпроси, които не са уредени от правото на Съюза, следва да се направи позоваване на правото на държавата членка, чиито съдилища са били избрани. От друга страна, в съответствие с член 23 от Регламент № 44/2001 следва по-скоро да се възприеме становището, че този въпрос зависи от правото на тази държава членка, чиито съдилища са били сезирани с делата.

Вж. заключение на генералния адвокат Capotorti по дело *Meeth* (23/78, EU:C:1978:183).

Решение *Meeth* (23/78, EU:C:1978:198).

Вж. също точка 51 по-нататък.

Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1)

Съгласно първата алинея на тази разпоредба Регламент № 1215/2012 се прилага само по отношение на съдебни производства, образувани на или след 10 януари 2015 г.

Вж. съображение 22 на Регламент № 1215/2012 и Обяснителния меморандум към Предложението на Комисията, COM(2010) 748 окончателен, Брюксел, 14.12.2010 г., стр. 3—4, достъпен на <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0748:FIN:EN:PDF>.

Курсивът е мой.

Тази възможност е спомената в *Magnus*, U. — in: Magnus, U., Mankowski, P. *Brussels I bis Regulation*. Verlag Otto Schmidt, Köln 2016, art. 23, р. 79a, макар и този автор да не поддържа в действителност това мнение.

Вж. също *Lenaerts*, K., *Stapper*, Th. *Die Entwicklung der Brüssel I-Verordnung im Dialog des Europäischen Gerichtshofs mit dem Gesetzgeber*. — in: 78 *Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht (RabelsZ)*, 2014, 252—293, p. 282; и *Magnus*, U. — in: Magnus, U., Mankowski, P. *Brussels I bis Regulation*. Verlag Otto Schmidt, Köln 2016, art. 25, p. 79a.

Вж. *Magnus*, U. — in: Magnus, U., Mankowski, P. *Brussels I bis Regulation*. Verlag Otto Schmidt, Köln 2016, art. 25, p. 79a.

Вж. точка 35.

Заключение на генералния адвокат Slynn по дело *Elefanten Schuh* (150/80, EU:C:1981:112, т. 1698). Вж. също *Mankowski*, P. — in: *Rauscher*, T. (ed), *Brüssel Ia-VO*. 4. ed., Verlag Otto Schmidt, Köln 2016, art. 25, p. 26.

48. При всички случаи, по настоящото дело няма индикации, че съществуват съмнения относно материалната действителност на споразумението за предоставяне на компетентност. Следователно не е необходимо да се препраща към някакво материално право.

49. По мое мнение основната причина, поради която цитираната по-горе редакция е добавена към текста на настоящия член 25, параграф 1 от Регламент № 1215/2012, е този член да се приведе в съответствие с текста на член 5 от Хагската конвенция за споразуменията относно избора на съд, която влиза в сила на 1 октомври 2015 г. Съгласно първата алинея на тази разпоредба, „[с]ъдът или съдилищата на договарящата страна, определени в изключително споразумение за избор на съд, са компетентни да разгледат спора, за който се прилага споразумението, освен ако споразумението е недействително съгласно правото на тази страна“.

50. Съюзът е едновременно член на Хагската конференция по международно частно право и договаряща страна по Хагската конвенция за споразуменията относно избор на съд. Предвид факта, че обхванатата от Конвенцията област попада в областта, където Съюзът по силата на Регламенти № 44/2001 и № 1215/2012 упражнява своята компетентност, от интерес е да се осигури максимално съответствие на Конвенцията и системата, установена от Съюза в тези регламенти.

51. По-общо казано, по силата на член 3, буква б) от Хагската конвенция от 2005 г., споразумение за избор на съд, което определя съдилищата на конкретна договаряща страна или едно или няколко конкретни съдилища на дадена договаряща страна, следва да се счита за изключително, освен ако страните изрично са уговорили друго. Освен това, както Комисията правилно посочва, обяснителният доклад към Конвенцията се отнася конкретно до въпроса за споразумение, което препраща общо към съдилищата на дадена държава или към едно или повече конкретни съдилища в държавата.

Заклучение

52. С оглед на посочените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори по следния начин на втория въпрос, поставен от Pécsei Törvényszék (съд в Печ):

„Клауза, включена в общите условия на договора на една от страните и на която се прави позоваване в договора между страните, предоставяща на съдилищата на конкретен град в държава членка изключителната и окончателна компетентност да разглеждат спорове, които не могат да бъдат разрешени по взаимно съгласие между страните, следва да се тълкува като

Конвенция от 30 юни 2005 г. относно споразуменията за избор на съд, достъпна на <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=98>.

Т.е. след датата на настъпване на фактите по настоящото дело или датата на отправяне на преюдициалното запитване от националната юрисдикция до Съда на Европейския съюз.

Курсивът е мой.

Вж. Решение на Съвета от 5 октомври 2006 година относно присъединяването на Общността към Хагската конференция по международно частно право (2006/719/ЕО), ОВ L 297, стр. 1.

Съюзът е подписал и ратифицирал тази конвенция. Предвид факта, че Съюзът има правомощия по всички въпроси, обхванати от Конвенцията, държавите — членки на ЕС (с изключение на Дания, вж. членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания), са обвързани от Конвенцията по силата на ратификацията от Съюза. Понастоящем, 29 членове са обхванати от тази конвенция: Европейския съюз, 27 държави членки (всички освен Дания) и Мексико, вж. <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=98>.

Обяснителен доклад към Хагската конвенция от 2005 г. за споразуменията относно избора на съд от Trevor Hartley и Masato Dogauchi (наричан по-нататък „обяснителен доклад“), достъпен на <https://assets.hcch.net/upload/expl37final.pdf>.

Вж. точка 103 от обяснителния доклад: „Така споразумение, определящо „съдилищата на Франция“, се счита за изключително за целите на Конвенцията, дори и да не уточнява кой съд във Франция ще разгледа делото и дори и да не изключва изрично компетентността на други държави. В такъв случай по френското право ще се решава пред кой съд или съдилища може да се образува производството. Предвид тези правила страната може да избере всеки съд във Франция“.

„споразумение за предоставяне на компетентност“ по смисъла на член 23, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела“.